

Drugs, geweld en corruptie in het abnormale Mexico

Een retorische analyse naar de representatie van de Mexicaanse cultuur in de aflevering 'Mexico' van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS

Eindwerkstuk Communicatie- en Informatiewetenschappen

Naam: Eva den Doop
Studentnummer: 4109805
Cursuscode: CI3V13002
Cursusjaar: 2015-2016, blok 4
Begeleidster: Andrea Meuzelaar
Datum: 17 juni 2016
Woordenaantal: 6514

Universiteit Utrecht

VERKLARING: INTELLECTUEEL EIGENDOM

De Universiteit Utrecht definieert het verschijnsel "plagiaat" als volgt:

Van plagiaat is sprake bij het in een scriptie of ander werkstuk gegevens of tekstgedeelten van anderen overnemen zonder bronvermelding. Onder plagiaat valt onder meer:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;*
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;*
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing;*
- het opnemen van een vertaling van bovengenoemde teksten zonder aanhalingstekens en verwijzing;*
- het parafraseren van bovengenoemde teksten zonder verwijzing. Een parafrase mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen;*
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;*
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat; ook wanneer in een gezamenlijk werkstuk door een van de auteurs plagiaat wordt gepleegd, zijn de andere auteurs medeplichtig aan plagiaat, indien zij hadden kunnen of moeten weten dat de ander plagiaat pleegde;*
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.*

Ik heb de bovenstaande definitie van het verschijnsel "plagiaat" zorgvuldig gelezen, en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte essay / werkstuk niet schuldig heb gemaakt aan plagiaat.

Naam: Eva den Doop
Studentnummer: 4109805

Plaats: Utrecht
Datum: 17-06-2016

Handtekening: E. den Doop

Samenvatting

In dit onderzoek is er door middel van een retorische analyse gekeken naar de representatie van de Mexicaanse cultuur in de aflevering 'Mexico' van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS. Hiervoor is eerst een breder kader geschetst over de representatie van andere culturen in het algemeen aan de hand van theorie van cultuurtheoreticus Stuart Hall. Ook is aan de hand van theorie van filmtheoreticus Bill Nichols uitgelegd hoe een filmmaker door middel van retorische middelen de kijker kan overtuigen van een perspectief op een onderwerp. De categorieën *arrangement*, *style* en *invention* uit Nichols' theorie zijn vervolgens geoperationaliseerd om de aflevering 'Mexico' te kunnen analyseren. Uit deze analyse blijkt dat de Mexicaanse cultuur als *the other* wordt gerepresenteerd en dat daarbij de Mexicanen worden gestereotypeerd als gewelddadig, corrupt en betrokken bij de drugswereld. Doordat de narratieve structuur en de stilistische elementen inspelen op ethos, pathos en logos, wordt de kijker overtuigd van deze representatie over de Mexicaanse cultuur. Deze representatie sluit aan bij bestaande representaties over Mexico die blijken uit eerder onderzoek. De aflevering van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS draagt dus bij aan bestaande stereotypes over de Mexicaanse cultuur, waardoor het programma deze bevestigt en daardoor versterkt. Een beperking van dit onderzoek, is dat niet de gehele aflevering is besproken in de analyse en dat er daardoor wellicht een vertekend beeld kan zijn ontstaan van de aflevering. Vervolgonderzoek zou meerdere afleveringen van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS kunnen analyseren, om zo uitspraken te kunnen doen over het programma in het algemeen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Theoretisch kader	7
2.1 Representatie van andere culturen	7
2.2 Mexico en stereotypes	7
2.3 Documentaire als betoog	9
3. Methode.....	12
4. Analyse.....	13
4.1 Narratieve structuur	13
4.2 Stilistische elementen	15
4.2.1 Cameravoering	15
4.2.2 Montage	17
4.2.3 Muziek	18
5. Conclusie en discussie.....	21
Literatuurlijst.....	23
Bijlage 1: Sequentieanalyse	25

1. Inleiding

Al sinds de uitvinding van de filmcamera in de negentiende eeuw, wordt er in etnografische films vastgelegd hoe mensen van andere culturen leven over de hele wereld.¹ Een genre waarin dit vooral zichtbaar is, is de *travelogue*. Een *travelogue* is een documentaire of een televisieprogramma waarin het thema van reizen naar bepaalde plaatsen centraal staat.² Dit genre lijkt tegenwoordig steeds meer vertegenwoordigd op televisie door programma's zoals 3 OP REIS, FLOORTJE NAAR HET EINDE VAN DE WERELD, REIZEN WAES en IK VERTREK. In deze programma's ligt de focus op een andere cultuur en iemands ontmoeting daarmee. Zo ook in het programma SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS waarvan specifiek de aflevering 'Mexico' centraal staat in dit onderzoek.³ Deze aflevering, uitgezonden op maandag 4 april 2016 door BNN op NPO 3, staat in het teken van de drugshandel en –oorlog in Mexico waarbij presentator Tim Hofman spreekt met verschillende mensen die iets te maken hebben met de Mexicaanse drugswereld. De aflevering lijkt in eerste instantie een compleet beeld van de drugswereld te geven door vele kanten van deze wereld te belichten, maar valt toch terug op stereotypes die al bestaan over de Mexicaanse cultuur. Zo wordt de drugswereld spannend gemaakt en komen de Mexicanen als gewelddadig en corrupt over. Ook benadrukt Tim continu hoe raar het voor hem is en hoe 'anders' Mexico is in vergelijking met Nederland. Door deze observaties heb ik gekozen om mij in dit onderzoek te richten op de manier waarop de Mexicaanse cultuur wordt gerepresenteerd in de aflevering 'Mexico'.

Media die een ander land of een andere cultuur representeren, kunnen een belangrijke rol spelen in hoe iemand denkt over dat land of die cultuur.⁴ In 2003 onderzochten Paul Brewer, Joseph Graf en Lars Willnat⁵ de manier waarop nieuws over bijvoorbeeld Mexico de attitude van de Amerikaanse burgers beïnvloedt tegenover Mexico. Zij hebben onder andere gekeken naar de manier waarop krantenartikelen over illegale drugs invloed hebben op hoe Amerikanen over Mexico denken.⁶ Uit hun onderzoek blijkt dat *framing* zorgt voor een specifieke attitude van de lezer tegenover Mexico.⁷ *Framing* is een techniek waarbij er in een mediabericht meer aandacht wordt gevestigd op bepaalde aspecten van de realiteit, zodat de kijker eerder geneigd

¹ Emilie de Brigard, "The History of Ethnographic Film," in *Principles of Visual Anthropology (2^e editie)*, ed. Paul Hockings (Berlijn: Mouton de Gruyter, 1995), 13.

² Chris Healy, "'A dog, if you point at something, will only look at your finger': travelling television," *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies* 28(5) (2014): 583.

³ SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS, Mexico, 4 april 2016, NPO 3.

⁴ Paul R. Brewer, Joseph Graf, & Lars Willnat, "Priming or Framing: Media Influence on Attitudes toward Foreign Countries," *Gazette: The International Journal for Communication Studies* 65(6) (2003): 496.

⁵ Paul Brewer is hoogleraar journalistiek, Joseph Graf is hoogleraar politicologie en Lars Willnat is hoogleraar media.

⁶ Brewer, Graf, & Willnat, "Priming or Framing," 497.

⁷ Brewer, Graf, & Willnat, "Priming or Framing," 497.

is om het mediabericht op een specifieke manier te interpreteren.⁸ Mediaberichten over Mexico hebben het land vaak neergezet als een grote speler in de drugsoorlog en hierdoor hebben kijkers geleerd om illegale drugs te associëren met Mexico.⁹ Er is dus een stereotype ontstaan omdat kijkers herhaaldelijk een homogeen beeld van Mexico op televisie hebben gezien. Juist omdat media zo bepalend zijn voor hoe mensen tegen een ander land aankijken, is het belangrijk om representaties van andere landen in de media te analyseren om zo te kunnen achterhalen hoe bijvoorbeeld stereotypes precies tot stand komen. Ook voor de aflevering ‘Mexico’ van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS is het van belang om kritisch te kijken naar de manier waarop de Mexicaanse cultuur wordt gerepresenteerd, omdat deze representatie volgens mij een stereotyperend beeld schetst van Mexico.

In dit onderzoek wil ik mij dus richten op de manier waarop de Mexicaanse cultuur wordt gerepresenteerd in SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS. Ook wil ik graag kijken naar *hoe* die representaties precies tot stand komen, met andere woorden, *hoe* de filmmaker zijn of haar kijk op Mexico overbrengt op de kijker. Een filmmaker kan namelijk door de narratieve structuur of door stilistische elementen, zoals cameravoering of muziek, de kijker proberen te overtuigen van een bepaald standpunt. De documentaire kan op deze manier worden gezien als een betoog, waar ik in het theoretisch kader nog verder op in zal gaan. Deze ideeën samen monden uit in de volgende hoofdvraag: Hoe wordt er een betoog geconstrueerd over de Mexicaanse cultuur in de aflevering ‘Mexico’ van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS? Deze hoofdvraag wordt ondersteund door de volgende deelvragen: Hoe wordt narratieve structuur ingezet om de Mexicaanse cultuur te representeren? Hoe worden stilistische elementen ingezet om de Mexicaanse cultuur te representeren? Hieronder zal ik kort toelichten wat mijn plan van aanpak is voor het beantwoorden van deze vragen en wat de structuur van dit onderzoek zal zijn.

Allereerst zal ik in hoofdstuk 2 een theoretisch kader vormen voor dit onderzoek. In het eerste deel van het theoretisch kader zal ik de theorie van Stuart Hall aanhalen over de representatie van andere culturen en daarbij zijn boek *Representation* (2013) gebruiken. Ik zal hier ingaan op concepten zoals *the other* en stereotypering. Ook zal ik ingaan op de stereotypes die al bestaan over Mexico en daarbij verschillende onderzoeken aanhalen over de representatie van Mexico in films. In het tweede deel zal ik vervolgens met behulp van het boek *Introduction to Documentary* (2010) van Bill Nichols uitleggen hoe de documentaire gezien kan worden als een betoog. De concepten *voice* en retorica zullen hierbij aan bod komen. In het eerste deel van het theoretisch kader ga ik dus in op de manier waarop andere culturen gerepresenteerd kunnen

---

⁸ Brewer, Graf, & Willnat, “Priming or Framing,” 495-496.

⁹ Brewer, Graf, & Willnat, “Priming or Framing,” 497.

worden en in het tweede deel ga ik in op hoe dit soort representaties overgebracht kunnen worden in een documentaire. Vervolgens zal ik de besproken theoretische concepten operationaliseren, dit vormt de methodesectie in hoofdstuk 3, en in hoofdstuk 4 zullen de uitkomsten van de analyse beschreven worden. Tot slot zal ik in hoofdstuk 5 antwoord geven op mijn hoofd- en deelvragen en de conclusie geven van dit onderzoek. Ook zullen in dat hoofdstuk de beperkingen van dit onderzoek worden besproken, evenals suggesties voor vervolgonderzoek.

2. Theoretisch kader

2.1 Representatie van andere culturen

In mijn analyse zal ik ingaan op de representatie van de Mexicaanse cultuur. Om meer duidelijkheid te verkrijgen over hoe de representatie van andere culturen precies werkt, zal ik hier cultuurtheoreticus en socioloog Stuart Hall¹⁰ aanhalen en zijn boek *Representation* (2013) gebruiken. Bij de analyse van betekenisvorming bij de representatie van andere culturen, richt Hall zich tot het concept *the other*.¹¹ Mensen die anders zijn dan de meerderheid (bijvoorbeeld een andere cultuur), worden vaak door binaire opposities gerepresenteerd, waardoor wordt benadrukt dat die mensen ‘anders’ zijn.¹² ‘Wij’ zijn de meerderheid en daar tegenover staat de andere groep, *the other*. Er ontstaat zo het idee dat de ‘andere groep’ abnormaal is in tegenstelling tot de ‘eigen groep’ die normaal is. Wanneer een cultuur als ‘anders’ wordt gerepresenteerd, ontstaan er ook al snel stereotypes over die cultuur. Een verdeling tussen groepen in een normale en abnormale groep, is namelijk het begin van de constructie van een stereotype.¹³ Bij stereotypering wordt de abnormale groep vervolgens beperkt tot een aantal simpele eigenschappen die overdreven worden.¹⁴ Het concept *the other* en stereotypering zijn dus ook nauw met elkaar verbonden, omdat ze elkaar versterken. Een stereotype benadrukt namelijk de scheiding tussen de ‘eigen groep’ en *the other* en de scheiding tussen de groepen versterkt ook weer het beeld van het stereotype. Aangezien mijn onderzoeksobject niet over cultuur in het algemeen gaat, maar over de Mexicaanse cultuur, zal ik in de volgende alinea specifiek ingaan op stereotypes die al bestaan over Mexico.

2.2 Mexico en stereotypes

Stereotypes over Mexico zijn te plaatsen binnen een breder kader van stereotypes over Latijns-Amerika. Frances R. Aparacio en Susana Chávez-Silverman, professoren in Spaanse en Amerikaanse cultuur, omschrijven dit bredere kader als *tropicalism*, wat zij definiëren als “the system of ideological fictions with which the dominant (Anglo and European) cultures trope

---

¹⁰ Niet alleen Stuart Hall heeft over representatie geschreven. Zo schreef bijvoorbeeld Richard Dyer (gespecialiseerd in film en representaties van ras, seksualiteit en gender) het boek *White: Essays on Race and Culture* (1997) over hoe de blanke mens eigenlijk nooit als een ‘ras’ wordt gezien, maar altijd de norm is. Ook Rosemarie Buikema (hoogleraar kunst, cultuur en diversiteit) en Iris van der Tuin (universitair docent genderstudies) schreven een boek over representatie, maar dan specifiek gericht op gender en feminisme: *Gender in media, kunst en cultuur* (2007). Naast deze auteurs is er nog veel meer literatuur te vinden over representatie. Toch heb ik gekozen om de theorie van Stuart Hall te gebruiken omdat hij een duidelijke uitleg geeft van de concepten die ik graag wil gebruiken voor mijn analyse.

¹¹ Stuart Hall, Jessica Evans, & Sean Nixon, *Representation* (2^e editie) (Londen: SAGE, 2013), 215.

¹² Hall, Evans, & Nixon, *Representation*, 219.

¹³ Hall, Evans, & Nixon, *Representation*, 247.

¹⁴ Hall, Evans, & Nixon, *Representation*, 247.

Latin American and U.S. Latino/a identities and cultures.”¹⁵ Hierbij is ‘tropicaliseren’ het toekennen van kenmerken, beelden en waarden aan een specifieke groep of natie uit Latijns-Amerika.¹⁶ Voorbeelden van dit soort kenmerken zijn de Latijns-Amerikaanse vrouw als hypererotisch¹⁷ en de drugs wereld als corrupt en gewelddadig. De dominante (Europese) cultuur creëert zo dus een stereotype over de andere (Latijns-Amerikaanse) cultuur.

Naast het onderzoek dat er is gedaan naar stereotypes over Latijns-Amerika in het algemeen, is er ook veel bekend over de stereotypes die bestaan over Mexico in het bijzonder. Paul Allatson (gepromoveerd op het gebied van Latijns-Amerikaanse cultuur en literatuur studies) legt in de encyclopedie over etnisch Amerikaanse literatuur uit dat de Amerikaanse filmindustrie het meeste invloed heeft gehad bij het construeren en het in stand houden van stereotypes over Mexico.¹⁸ Stereotypes over Mexico komen namelijk vaak terug in films. Zo benoemt Allatson een aantal veel voorkomende Mexicaanse personages zoals ‘illegale’ Mexicanen die de grens met Amerika in de woestijn proberen over te steken of de gewelddadige Mexicaanse *gangs* die in de steden rondhangen.¹⁹ Ook Charlez Ramírez Berg (professor in radio, film en televisie) beschrijft in zijn boek *Latino Images in Film* dat Mexicaanse personages in films vaak negatieve kenmerken toegewezen krijgen, zoals de neiging naar criminaliteit en geweld.²⁰ Dit soort personages dragen bij aan hoe er over Mexicanen wordt gedacht en dus ook aan welke stereotypes er geconstrueerd worden.

Dat Mexico gestereotypeerd wordt in films blijkt ook uit een onderzoek van Susan Boyd (sociale wetenschapper) naar de Amerikaanse film *TRAFFIC*. Volgens Boyd wordt Mexico in deze film afgebeeld als een barbaars en onbeschaafd land, waar de politie gewelddadig, corrupt en betrokken bij drugshandel is.²¹ Ook zegt Boyd dat drugshandelaren vaak worden gezien als *the other* omdat zij gerepresenteerd worden als ‘buitenstaanders’ die de wereld van de blanke en middenklasse mensen bedreigen.²² Niet alleen uit Boyds onderzoek blijkt dat Mexico veelal geassocieerd wordt met drugshandel, ook onderzoek van Andrew G. Wood (universitair docent geschiedenis) toont aan dat er een stereotype bestaat over Mexico in relatie tot de drugs wereld.

---

¹⁵ Frances R. Aparicio, & Susana Chávez-Silverman, *Tropicalizations: Transcultural Representations of Latinidad* (Hanover: University Press of New England, 1997), 1.

¹⁶ Aparicio, & Chávez-Silverman, *Tropicalizations*, 8.

¹⁷ Aparicio, & Chávez-Silverman, *Tropicalizations*, 10.

¹⁸ Paul Allatson, “Mexican American Stereotypes,” in *Ethnic American Literature: An Encyclopedia for Students*, ed. Emmanuel S. Nelson (Westport: Greenwood, 2015), 340.

¹⁹ Allatson, “Mexican American Stereotypes,” 341.

²⁰ Charlez Ramírez Berg, *Latino Images in Film: Stereotypes, Subversion, and Resistance* (Austin: University of Texas Press: 2009), geen paginanummers.

²¹ Susan Boyd, “Media constructions of illegal drugs, users, and sellers: a closer look at *Traffic*,” *International Journal of Drug Policy* 13 (2002): 403.

²² Boyd, “Media constructions of illegal drugs, users, and sellers,” 397.

Wood onderzocht wat de kijk op Mexico is in Hollywoodfilms en concludeerde dat Mexico wordt neergezet als exotisch land dat weinig hoop heeft voor de toekomst en als een land dat de bron van drugs en corruptie vertegenwoordigt.²³ Wood beweert ook dat er door Hollywoodfilms het idee heerst dat wanneer iemand het op wil nemen tegen de drugskartels, deze persoon eindigt in de gevangenis, gemarteld of vermoord wordt.²⁴ Zowel het onderzoek van Boyd als van Wood laten dus zien dat representaties van Mexico in films een stereotype creëren waarbij Mexico geassocieerd wordt met geweld, corruptie en drugs. In mijn analyse zal ik kijken of SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS bijdraagt aan deze bestaande stereotypes of dat de aflevering een ander beeld over de Mexicaanse cultuur schetst.

In mijn onderzoek wil ik dus kijken naar de manier waarop de Mexicaanse cultuur gerepresenteerd wordt, maar ik wil ook kijken hoe deze representatie tot stand komt. Om te kunnen analyseren hoe deze representatie tot stand komt, zal ik mij in het volgende deel van het theoretisch kader verdiepen in de manier waarop representaties overgebracht kunnen worden in documentaires.

2.3 Documentaire als betoog

Filmcriticus en -theoreticus Bill Nichols heeft in 2010 de tweede editie van zijn boek *Introduction to Documentary* gepubliceerd waarin hij uitgebreid het genre ‘documentaire’ bespreekt. In het derde hoofdstuk “What Gives Documentary Films a Voice of Their Own?” gaat Nichols in op hoe de documentaire als een betoog kan worden gezien. Volgens Nichols heeft iedere documentaire een eigen *voice*, die ontstaat door de keuzes die de filmmaker maakt op het gebied van audiovisuele presentatie (zoals cameravoering of muziek).²⁵ “Voice [...] is a question of *how* the logic, and perspective, of a documentary gets conveyed to us.”²⁶ *Voice* is dus datgene waarmee de filmmaker zijn of haar visie op een onderwerp kan geven, zijn of haar kijk op de wereld.²⁷ Zo kan een documentaire worden gezien als een betoog, omdat de filmmaker zijn of haar interpretatie van een onderwerp laat zien in de documentaire. Maar hoe brengt een filmmaker dit betoog dan over naar de kijker?

Om deze vraag te beantwoorden richt Nichols zich tot de retorica. Hij beschrijft vijf categorieën van de klassieke retorica waarmee de filmmaker de kijker kan overtuigen van zijn

---

²³ Andrew G. Wood, “How Would You like an El Camino? U.S. Perceptions of Mexico in Two Recent Hollywood Films,” *Journal of the Southwest* 43(4) (2001): 760.

²⁴ Wood, “How Would You like an El Camino?” 762.

²⁵ Bill Nichols, *Introduction to Documentary (2e editie)* (Bloomington: Indiana University Press, 2010), 5.

²⁶ Nichols, *Introduction to Documentary*, 69.

²⁷ Nichols, *Introduction to Documentary*, 68.

of haar standpunt. De eerste categorie is *invention*, waar Nichols ingaat op ‘bewijsmiddelen’ die het betoog van de filmmaker ondersteunen.²⁸ Nichols bespreekt drie soorten bewijsmiddelen die geloofwaardigheid en overtuiging kunnen creëren. Het eerste bewijsmiddel, *ethos*, heeft te maken met de geloofwaardigheid van de documentaire. De filmmaker kan deze geloofwaardigheid creëren door bijvoorbeeld autoriteiten of ooggetuigen aan het woord te laten. Deze personen hebben namelijk verstand van de situatie of het onderwerp waardoor de kijker hen zal geloven en vertrouwen. Zo wordt er bij het nieuws vaak overgeschakeld naar een verslaggever die op locatie is en daardoor ook ooggetuige.²⁹ Het tweede bewijsmiddel is *pathos*, waarbij de filmmaker inspeelt op het gevoel van de kijker door bijvoorbeeld muziek te gebruiken. Zo creëert de filmmaker een bepaalde gemoedstoestand die helpt om de kijker te overtuigen van het betoog.³⁰ Het derde bewijsmiddel is *logos*, waarmee de filmmaker inspeelt op de logica van de argumenten die hij of zij gebruikt. De filmmaker kan uitleggen of laten zien hoe hij of zij tot bepaalde argumenten is gekomen. Dit kan bijvoorbeeld door de documentaire logisch en argumentatief op te bouwen of door te bewijzen dat de argumenten ‘waar’ zijn door statistiek of de wetenschap aan te halen.

De tweede categorie van de klassieke retorica is *arrangement* en dit is de narratieve structuur van de documentaire. Dit is de volgorde waarin de beelden worden getoond, wat bepalend kan zijn voor het standpunt wat de filmmaker over wil brengen. Zo kan de filmmaker zijn of haar mening duidelijk maken door maar één kant van het verhaal te laten zien of door een probleem-oplossingsstructuur te hanteren.³¹ De filmmaker kan ook juist meer ruimte over laten voor de interpretatie van de kijker door beide kanten van het verhaal te laten zien. De derde categorie is *style*. Binnen deze categorie vallen alle stilistische elementen die de filmmaker gebruikt, zoals cameravoering, montage of muziek.³² De keuzes die de filmmaker maakt op stilistisch gebied bepalen hoe het onderwerp van de documentaire in beeld wordt gebracht en dus ook hoe het betoog van de filmmaker overkomt. De vierde categorie is *memory*. Bij deze categorie legt Nichols uit dat documentaires ons een idee geven van hoe iets plaats heeft gevonden op een bepaalde plek en tijd en daardoor bijdragen aan ‘*popular memory*’.³³ De vijfde en laatste categorie is *delivery*. Hiermee doelt Nichols op de manier waarop iets wordt gezegd in een documentaire en welke lichaamstaal en gebaren daarbij te zien zijn.³⁴

---

²⁸ Nichols, *Introduction to Documentary*, 78.

²⁹ Nichols, *Introduction to Documentary*, 83.

³⁰ Nichols, *Introduction to Documentary*, 79.

³¹ Nichols, *Introduction to Documentary*, 86.

³² Nichols, *Introduction to Documentary*, 89.

³³ Nichols, *Introduction to Documentary*, 91.

³⁴ Nichols, *Introduction to Documentary*, 92.

Bovenstaande categorieën van de klassieke retorica hadden oorspronkelijk betrekking op speeches en daarom heeft Nichols ze voor de analyse van documentaires vertaald naar film. Door deze vertaling zijn de categorieën *memory* en *delivery* niet meer relevant bij een retorische analyse van film, zoals mediawetenschapper Willem Hesling beschrijft in zijn boek *Retorica en Film*.³⁵ *Memory* heeft bij de klassieke retorica namelijk te maken met het onthouden van een speech waardoor deze niet meer relevant is bij de analyse van een film, omdat daarbij niets gememoriseerd hoeft te worden. *Delivery* heeft te maken met de manier waarop een speech gebracht wordt en wanneer je dit vertaalt naar film, is dit nagenoeg hetzelfde als de categorie *style*. Ik heb daarom besloten om mij aan te sluiten bij Hesling en de laatste twee categorieën die Nichols bespreekt verder niet te gebruiken in mijn onderzoek.

Kort samengevat bepalen de keuzes die een filmmaker maakt voor de categorieën *invention*, *arrangement* en *style* hoe een onderwerp in een film wordt gerepresenteerd. De filmmaker kan door het gebruik van retorica de kijker proberen te overtuigen van zijn of haar kijk op de wereld en zo van een documentaire een betoog maken. In het volgende hoofdstuk ga ik de besproken theorie operationaliseren en dus mijn methode bespreken voor het analyseren van de aflevering 'Mexico' van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS.

---

³⁵ Willem Hesling, *Retorica en Film: Een onderzoek naar de structuur en functie van klassieke overtuigingsstrategieën in fictionele, audiovisuele teksten* (Leuven: Katholieke Universiteit Leuven, 1985), 36.

3. Methode

Zoals eerder aangegeven is het onderzoeksobject wat hier centraal staat de aflevering ‘Mexico’ van het programma SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS.³⁶ Deze aflevering is uitgezonden door BNN op NPO 3 op maandag 4 april 2016 om 20:30 uur. Voor de analyse van deze aflevering zal ik gebruik maken van de theorie van Nichols zoals beschreven in het theoretisch kader. Ik zal allereerst kijken naar de narratieve structuur (*arrangement*) van de aflevering en wat hiervan de invloed is op de representatie van de Mexicaanse cultuur. Ik zal kijken naar de onderwerpen die aan bod komen en de volgorde waarop zij aan bod komen. Als hulpmiddel gebruik ik hierbij de tabel van de sequentieanalyse die ik heb gedaan (zie Bijlage 1) om zo een goed overzicht te krijgen van de gehele aflevering. Daarnaast ga ik de stilistische elementen (*style*) van een aantal specifieke sequenties³⁷ analyseren om te kijken hoe de stilistische elementen bijdragen aan de representatie van de Mexicaanse cultuur. Ik heb voor deze sequenties gekozen omdat ik hiermee het beste uit kan leggen hoe de stilistische elementen worden ingezet in SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS. Ik zal in deze sequenties kijken naar cameravoering, montage en gebruik van muziek. Verder kijk ik in deze sequenties ook naar wat er gezegd wordt (commentaar) en hoe dit in relatie staat tot de stilistische elementen. Tot slot zal ik kijken hoe ethos, pathos en logos worden ingezet (*invention*). Dit analyseer ik niet als een losstaand gegeven, want zowel de narratieve structuur als de stilistische elementen kunnen dienen als ethos, pathos of logos. Ik zal dus tijdens de analyse van de narratieve structuur en stilistische elementen ook kijken hoe er in de aflevering wordt ingespeeld op ethos, pathos en logos. Door te kijken naar de narratieve structuur van de gehele aflevering enerzijds en de stilistische elementen in specifieke sequenties anderzijds, zou ik een antwoord moeten kunnen geven op de vraag hoe de Mexicaanse cultuur wordt gerepresenteerd en door welke retorische middelen deze representatie wordt overgebracht.

---

³⁶ SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS, Mexico, 4 april 2016, NPO 3.

³⁷ De volgende sequenties zijn uitgekozen: 4-6, 9, 11, 12, 14-18.

4. Analyse

Voordat ik aan de analyse ga beginnen zal ik eerst een korte synopsis geven van de aflevering ‘Mexico’ van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS. De aflevering begint met de leader van het programma waarin fragmenten van allerlei afleveringen van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS te zien zijn. Daarna wordt het onderwerp van de aflevering geïntroduceerd door een compilatie van beelden die later terug te zien zijn in de aflevering. De presentator van de aflevering, Tim Hofman, is in Mexico en wil aan de kijker laten zien hoe de Mexicaanse drugsoorlog in elkaar zit. De aflevering is opgedeeld in interviews met acht verschillende personen die Tim iets over de drugsoorlog kunnen vertellen. Deze interviews volgen elkaar als een opsomming op en ook al gaan alle interviews over de drugsoorlog, is er geen connectie tussen de personen of onderwerpen die aan bod komen. Allereerst gaat Tim mee met een politieagent (die later ook drugsteler blijkt te zijn) naar een opiumplantage. Daarna praat Tim met een journalist die vertelt hoe het is om te schrijven over de drugskartels en ontdekt Tim dat er ‘drugskartel-merchandise’ bestaat waarna hij een verkoper en koper een aantal vragen stelt. Vervolgens interviewt Tim de burgemeester van Badiraguato over de invloed van de drugskartels in de samenleving en is er te zien hoe Tim meegaat met een burgermilitie die probeert om de rust in de wijk te bewaren. Daarna gaat Tim mee naar een marihuanaplantage met iemand die werkt voor het Sinaloakartel en praat hij met een zanger op een begraafplaats voor drugsbazen. Tot slot loopt Tim een dag mee met een misdadajournalist en ziet hij een vermoord persoon net nadat de moord gepleegd is. De aflevering eindigt vervolgens met een vooruitblik naar de volgende aflevering.

4.1 Narratieve structuur

Ten eerste wordt de kijker door de onderwerpen die aan bod komen en de narratieve structuur overtuigd van een homogeen beeld, namelijk: dat iedereen in Mexico betrokken is bij de drugsoorlog. Door de logische opbouw van de aflevering lijkt het alsof alle aspecten van de drugsoorlog belicht zijn en aangezien iedereen die in beeld komt ook iets met de drugsoorlog te maken heeft, lijkt het dus alsof heel Mexico betrokken is bij de drugsoorlog. De opbouw van de aflevering speelt in op het gevoel van logos bij de kijker. De opbouw volgt de weg van de drugsoorlog zoals Tim zelf ook aangeeft aan het eind van de aflevering: “Die drugsoorlog, die begint op zo’n papaverveld waar we eerder waren en die eindigt hier. Dit is een eindpunt, een lijk” (sequentie 18). De aflevering lijkt door deze logische opbouw dus van begin tot eind de drugsoorlog te belichten, maar laat daardoor juist maar één kant van de Mexicaanse cultuur zien. Namelijk de kant waar iedereen betrokken is bij de drugsoorlog en niemand tegen de kartels strijdt.

Dit homogene beeld over Mexico wordt nog eens benadrukt doordat er ook wordt ingespeeld op het gevoel van ethos bij de kijker. Alle personen die aan het woord komen in de aflevering zijn autoriteiten en daardoor is wat zij vertellen geloofwaardig voor de kijker. Ook vinden alle interviews plaats op een geloofwaardige plek voor het werk van de geïnterviewde. Zo wordt de burgemeester in zijn kantoor geïnterviewd en de drugsteler op zijn plantage. Omdat er veel van deze autoriteiten in beeld komen en zij allemaal iets te maken hebben met de drugsoorlog, krijgt de kijker het idee dat iedereen in Mexico iets te maken heeft met de drugsoorlog. Door dus met de narratieve structuur en keuze voor onderwerpen en personen in te spelen op ethos en logos, wordt er een homogeen beeld geconstrueerd over de Mexicaanse cultuur. Dit beeld bevestigt ook het stereotype dat uit het onderzoek van Andrew Wood blijkt, namelijk Mexico als land dat de bron van drugshandel vertegenwoordigt.

Ten tweede wordt er door de narratieve structuur ook een binaire oppositie gecreëerd, waarbij Tims perspectief normaal is en dat van de Mexicanen abnormaal. De scènes zijn zo opgebouwd dat Tim telkens aan het eind van de scène zijn mening kan geven over de situaties die hij tegenkomt en over de verhalen die mensen hem vertellen. Hierbij maakt Tim vaak een vergelijking met wat hij zojuist gezien heeft en hoe raar dezelfde situatie in Nederland zou zijn. Zo vraagt Tim aan een man waarom hij een petje draagt met El Chapo erop (El Chapo heeft 50.000 doden op zijn geweten). De man antwoordt daarop dat hij het petje mooi vindt en fan is van El Chapo. Tim kan zich dit niet voorstellen en vergelijkt dit met de situatie in Nederland, waar dit niet normaal zou zijn: “Moet je voorstellen dat er een heel Ajax-stadium vol zit en je gooit daar een bom op en die man heet Jan en dat zet je dan op je pet” (sequentie 9). Hierdoor wordt de ‘abnormale situatie’ voor Tim in Mexico telkens vergeleken met de ‘normale situatie’ in Nederland. Een ander voorbeeld is wanneer Tim zegt: “dit is gewoon de norm hier, voor hem is het dagelijkse kost, maar voor mij absoluut niet” (sequentie 16). Ook dit creëert een contrast tussen Mexico en Nederland en hierdoor wordt de Mexicaanse cultuur door een binaire oppositie gerepresenteerd. Daarnaast wordt er ingespeeld op ethos omdat Tim ooggetuige is van de situatie in Mexico en daardoor als geloofwaardig overkomt op de kijker. Tim laat telkens zien hoe bizar de situatie in Mexico voor hem is en omdat hij geloofwaardig overkomt, wordt de kijker ook overtuigd van dit perspectief. Dus door de narratieve structuur, waarin Tim telkens zijn mening kan geven, wordt de Mexicaanse cultuur gerepresenteerd als abnormale *other* in tegenstelling tot de normale Nederlandse cultuur. In de volgende paragrafen zal ik ingaan op hoe deze representatie wordt versterkt door stilistische elementen.

4.2 Stilistische elementen

4.2.1 Cameravoering

Ten eerste wordt door de cameravoering in de aflevering het stereotype gecreëerd dat de Mexicaan gewelddadig en betrokken bij drugshandel is. Dit wordt voornamelijk door close-ups gedaan. Er zijn verspreid over de aflevering veel close-ups te zien van drugsplanten (zie afbeelding 1 en 2) en ook van wapens (zie afbeelding 3 en 4).

Afbeelding 1: Close-up opiumplanten

Afbeelding 2: Close-up marihuanaplanten

Afbeelding 3: Medium close-up pistool

Afbeelding 4: Close-up geweer

Door dit soort close-ups in beeld te brengen worden deze aspecten (drugs en wapens) van de Mexicaanse cultuur overdreven en benadrukt. Dit is volgens de theorie van Stuart Hall, die besproken is in het theoretisch kader, ook hoe er een stereotype geconstrueerd wordt. Er is namelijk al sprake van de Mexicanen als abnormale groep (zoals besproken bij narratieve structuur) en vervolgens worden er nu door middel van de cameravoering een aantal aspecten van deze groep overdreven en benadrukt. Daarnaast wordt er in de scènes waarin Tim praat met een drugsteler (sequentie 6 en 14) veel ingezoomd op de vermomming van deze drugstellers (zie afbeelding 5 en 6), waardoor er nadruk wordt gelegd op het illegale aspect van de drugs wereld.

Afbeelding 5: Close-up van vermomming

Afbeelding 6: Extreme close-up vermomming

De close-ups van de vermomming en de wapens worden hier ingezet als pathos, want de kijker kijkt hierdoor waarschijnlijk met een angstig of op zijn minst spannend gevoel tegen de Mexicaanse cultuur aan. Dit gevoel helpt bij het overtuigen van de kijker van het feit dat de Mexicanen gewelddadig zijn. De Mexicaanse cultuur wordt hier dus gerepresenteerd als gewelddadig en betrokken bij drugspraktijken door de vele close-ups van drugsplanten en wapens. Dit komt overeen met hoe Mexicanen volgens de onderzoeken Allatson, Berg, Boyd en Wood ook gerepresenteerd worden in fictiefilms. Er is dus een overeenkomst te zien tussen de uitkomsten van deze onderzoeken en de representatie van de Mexicaanse cultuur in SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS.

Ten tweede wordt er door de cameravoering ook benadrukt hoe bizar Tim de Mexicaanse cultuur vindt en hoe anders de Mexicaanse cultuur dus is. Dit wordt voornamelijk gedaan door het duidelijk in beeld brengen van Tim wanneer hij vertelt hoe heftig hij het vindt of hoe bizar de situatie voor hem is (zie afbeelding 7 en 8).

Afbeelding 7: Tim is emotioneel

Afbeelding 8: Tim is geschokeerd

Door een close-up te geven van Tims gezicht wanneer hij geëmotioneerd is, wordt er ingespeeld op de emotie van de kijker (pathos). De kijker leeft hierdoor mee met Tim omdat er duidelijk te zien is dat Tim geraakt is door wat hij meemaakt. Door Tim telkens close-up in beeld te brengen wanneer hij uitspraken doet als “het is absurd dit” (sequentie 5) en “what the fuck gebeurt hier” (sequentie 6), wordt de nadruk gelegd op hoe ‘anders’ de Mexicaanse cultuur is

en dit versterkt de representatie van de Mexicaanse cultuur als *the other*. Niet alleen de cameravoering draagt bij aan de representatie van de Mexicaanse cultuur, maar ook de montage heeft hier een aandeel in. In de volgende paragraaf zal ik dan ook in gaan op montage.

4.2.2 Montage

Zoals ik al beschreef bij de narratieve structuur wordt Tims perspectief als normaal genomen en dat van de Mexicanen als abnormaal. Dit wordt nog meer versterkt door de manier waarop de camerabeelden achter elkaar gemonteerd zijn in onder andere sequentie 6 en 14. In deze sequenties interviewt Tim drugstellers die vermoemd in beeld zijn. Doordat de camera tijdens het interview niet Tim én de drugsteler tegelijkertijd filmt, maar telkens één van hen in beeld neemt, wordt er vaak gewisseld tussen shots van Tim of de drugsteler (zie afbeelding 9 en 10). Hierdoor ontstaat er een duidelijk contrast tussen Tim en de Mexicanen, wat benadrukt dat Tim normaal is (want hij is niet vermoemd) en de Mexicanen abnormaal zijn (want zij zijn vermoemd). De Mexicaanse cultuur wordt door de montage dus opnieuw gerepresenteerd als *the other*.

Afbeelding 9: Contrast Tim en Mexicaan

Afbeelding 10: Contrast Tim en Mexicaan

Daarnaast wordt door montage en Tims commentaar de Mexicaanse politie als corrupt gerepresenteerd. In sequentie 4 tot en met 6 gaat Tim naar het politiebureau omdat ze de man zoeken die Tim zou rondleiden op een drugsplantage. Deze man blijkt nergens aanwezig te zijn, maar dan zegt de politieman dat hij Tim wel kan rondleiden omdat hij zelf ook een drugsplantage heeft. Tijdens deze scène op het politiebureau lopen korte shots in elkaar over (*dissolves*). Door deze montage, in combinatie met de handheld en beweeglijke cameravoering waarbij de hoofden van Tim en de politieagent niet te zien zijn, wordt er het idee gecreëerd dat er stiekem gefilmd wordt (zie afbeelding 11). Dit speelt in op pathos omdat er zo een spannende sfeer wordt gecreëerd, wat benadrukt dat het om een illegale praktijk en corrupte politieagent gaat. Na deze scène in het politiebureau gaat Tim met de politieagent mee naar de plantage. De

cameravoering is hier niet beweeglijk en Tim is weer duidelijk en scherp in beeld te zien (zie afbeelding 12).

Afbeelding 11: Korte, beweeglijke shots

Afbeelding 12: Tim weer duidelijk in beeld

Door dit direct te monteren na de scène waarin er juist erg dynamisch werd gefilmd, wordt de aandacht van de kijker weer even gericht op Tim die nu weer duidelijk in beeld is. Juist op dat moment zegt Tim:

Dit was natuurlijk een totaal idioot gesprek. Met een agent die vertelt dat hij in zijn vrije tijd ook gewoon op de plantages werkt. Waarmee hij precies aan gaf hoe bizar die realiteit hier is en dat er eigenlijk geen grenzen zijn tussen kartel, overheidsinstanties en de bevolking. Dat is gewoon één grote brei. (sequentie 5)

De kijker is geneigd om overtuigd te raken van deze uitspraak omdat wat Tim zegt extra opvalt door montage. De cameravoering van de scène voor deze uitspraak contrasteert namelijk met de cameravoering tijdens deze uitspraak. Door de woorden “totaal idioot” en “bizar” wordt Mexico ook weer als *the other* gerepresenteerd. Bovendien wordt door deze uitspraak heel Mexico vergeleken met de situatie die Tim zojuist heeft gezien en wordt er dus een homogeen beeld gecreëerd alsof alle politieagenten in Mexico corrupt zijn. De constructie van dit homogene beeld zorgt, volgens Hall, voor een stereotype. Het stereotype hier komt wederom overeen met de onderzoeken van Boyd en Wood, namelijk dat de politie in Mexico corrupt is.

4.2.3 Muziek

Uit de bovenstaande paragrafen blijkt al dat de Mexicaanse cultuur gerepresenteerd wordt als *the other* en gewelddadig. Hier zal ik beargumenteren dat deze representaties nog meer worden benadrukt door de muziek die te horen is in de aflevering. Ten eerste wordt er in veel sequenties (4, 11, 12, 14, 16, 17) ingespeeld op pathos door non-diëgetische, spannende muziek te gebruiken. Een voorbeeld hiervan is sequentie 14. Dit is de scène waarin Tim een drugsteler

interviewt en tijdens dit interview krijgt de drugsteler veel telefoontjes van zijn ‘baas’. De baas heeft gehoord dat er een filmploeg op de plantage is en hij vertrouwt de situatie niet helemaal. Wanneer deze man toch op de plantage komt kijken, wordt er ingespeeld op pathos. De muziek is namelijk tijdens de telefoontjes van de baas al onheilspellend, langzaam en niet constant. Wanneer deze baas aan komt lopen, wordt de muziek nog harder, klinkt het als een tikkende klok en zijn er ook trommels te horen. Deze muziek, in combinatie met de beweeglijke cameravoering en close-ups van het pistool dat de baas bij zich draagt (zie afbeelding 3), geeft de scène een dreigende en spannende sfeer. Hierdoor wordt er dus ingespeeld op het gevoel van de kijker, waardoor de kijker ook sneller overtuigd raakt van het beeld van de Mexicanen als gewelddadig. Door de kijker te overtuigen van de Mexicanen als gewelddadig, wordt er ook weer nadruk gelegd op het feit dat de Mexicaanse cultuur wordt gestereotypeerd door geweld en wapens.

Ten tweede is er veel typisch Mexicaanse muziek te horen in de aflevering (sequentie 6, 9, 16), zoals maracas en getokkel op een Mexicaanse gitaar, waarmee wordt benadrukt dat de aflevering zich afspeelt in Mexico. De kijker wordt hierdoor extra herinnerd aan het feit dat de uitspraken die Tim doet over de Mexicaanse cultuur gaan. Ook wordt er door een Mexicaans bandje een nummer gezongen op een begraafplaats ter ere van drugsbaas El Chapo (sequentie 15). In deze scène wordt door de diëgetische muziek en Tims reactie daarop de scheiding tussen Tim en het bandje benadrukt. Door de blaasinstrumenten en de harmonica wordt er een komische sfeer gecreëerd wat inspeelt op het gevoel van pathos bij de kijker. De kijker zal hierdoor met een komisch gevoel naar deze scène kijken. Tim laat ook duidelijk zien dat hij de situatie komisch vindt en dat hij eigenlijk niet kan geloven wat er aan de hand is. Bovendien is Tim ooggetuige van deze situatie en wordt er dus ingespeeld op ethos, waardoor de kijker ook sneller geneigd is om van Tim aan te nemen dat het inderdaad een bizarre en komische situatie is. De Mexicanen worden zo dus neergezet als *the other* omdat Tim de situatie niet kan geloven. Dit wordt nog eens versterkt door de cameravoering omdat Tim echt ver voor het bandje staat en het bandje dus meer als achtergrond dient (zie afbeelding 13). Hiermee is het beeld van de Mexicaanse cultuur als de abnormale *other* compleet.

Afbeelding 13: Tim in contrast met het bandje

Dus door met de spannende muziek in te spelen op het gevoel van de kijker, wordt de focus van de kijker op de gewelddadigheid van de Mexicaanse cultuur gelegd. Daarnaast wordt door de muziek en de cameravoering bij de komische situatie, zoals net uitgelegd, het abnormale aspect van de Mexicaanse cultuur benadrukt. Zo helpt de muziek dus bij het representeren van de Mexicaanse cultuur als gewelddadig en *the other*.

5. Conclusie en discussie

In dit onderzoek heb ik door middel van een retorische analyse een antwoord weten te vinden op de hoofdvraag: Hoe wordt er een betoog geconstrueerd over de Mexicaanse cultuur in de aflevering ‘Mexico’ van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS? Ik heb allereerst de narratieve structuur van de aflevering geanalyseerd en hieruit kwam naar voren dat de kijker door inzet van logos en ethos wordt overtuigd van een homogeen beeld van de Mexicaanse cultuur. De onderwerpen en personen die aan bod komen laten namelijk maar één kant van het verhaal zien. Daarnaast wordt er door de narratieve structuur een binaire oppositie tussen Tim en de Mexicaanse cultuur gecreëerd. Tim geeft namelijk aan het eind van een scène telkens zijn mening en laat daarmee zien dat hij ‘normaal’ is en de Mexicanen ‘abnormaal’. Deze scheiding is, volgens de theorie van Hall, de basis voor de constructie van een stereotype over een andere cultuur.

Ten tweede heb ik de stilistische elementen geanalyseerd en hieruit blijkt inderdaad dat er op basis van de scheiding, gecreëerd door het narratief, een stereotype over de Mexicaanse cultuur gecreëerd wordt. Door met close-ups van drugsplanten en wapens in te spelen op pathos wordt de kijker er van overtuigd dat de Mexicanen betrokken zijn bij de drugshandel en ook gewelddadig zijn. Ook wordt door close-ups van Tims reactie benadrukt hoe bizar en anders de Mexicaanse cultuur is. Hierdoor komt er door de cameravoering dus nog meer nadruk te liggen op de binaire oppositie die al door het narratief gecreëerd wordt. Vervolgens legt de montage ook nadruk op deze scheiding en stereotypeert het ook de Mexicanen als corrupt. Bovendien speelt de spannende muziek die gebruikt wordt ook in op pathos waardoor de kijker nog meer overtuigd wordt van de gewelddadigheid van de Mexicanen en helpen de Mexicaanse muziek en de scène van het bandje met het nogmaals benadrukken van de binaire oppositie.

Samengevat wordt er door de narratieve structuur en door de stilistische middelen dus een betoog geconstrueerd waarin de Mexicaanse cultuur gerepresenteerd wordt als *the other*, waarbij de Mexicanen gewelddadig en corrupt zijn en allemaal betrokken bij de drugswereld. De kijker wordt vervolgens van dit betoog overtuigd doordat de narratieve structuur en stilistische middelen van de aflevering inspelen op ethos, pathos en logos.

Zoals ik al aangaf in mijn inleiding geven Brewer, Graf en Willnat aan dat media belangrijk zijn voor de manier waarop iemand tegen een andere cultuur aankijkt. Nu blijkt uit mijn onderzoek dat de representatie van de Mexicaanse cultuur, zoals hierboven beschreven, overeenkomt met de resultaten van de onderzoeken van Allatson, Berg, Boyd en Wood naar fictiefilms. Er is dus sprake van een stereotype over de Mexicanen als corrupte en gewelddadige mensen die betrokken zijn met de drugswereld, wat terugkomt in zowel fictiefilms als in een non-fictieprogramma zoals hier SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS. Door de overeenkomst van de

resultaten van mijn onderzoek met die van Allatson, Berg, Boyd en Wood kan ik stellen dat de aflevering ‘Mexico’ van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS bijdraagt aan *tropicalism* zoals ik dat gedefinieerd heb in mijn theoretisch kader aan de hand van Aparacio en Chávez-Silverman. Door de representatie van de Mexicaanse cultuur die blijkt uit SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS worden bestaande representaties over Mexico en Latijns-Amerika in het algemeen bevestigd en daardoor versterkt. Daarom is het belangrijk om dit soort onderzoek uit te blijven voeren zodat we ons bewust blijven van de manier waarop televisie stereotypes in stand houdt en daardoor wellicht onze mening kan sturen ten aanzien van andere culturen.

Toch kan ik niet met complete zekerheid stellen dat mijn onderzoek bijdraagt aan bestaande representaties over Mexico, omdat mijn onderzoek ook een beperking kent. Ik heb namelijk niet de gehele aflevering kunnen bespreken in mijn analyse wegens het beperkte woordenaantal. Ik ben dus alleen ingegaan op een aantal sequenties, wat wellicht een vertekend beeld kan geven van de aflevering. Toch heb ik geprobeerd om dit onderzoek zo goed en betrouwbaar mogelijk uit te voeren en dit heb ik onder andere gedaan door wel de hele aflevering te analyseren en op te nemen in mijn sequentieanalyse. Ik wist dus wel waar de aflevering van begin tot eind over ging, maar ik heb toch keuzes moeten maken bij het schrijven van mijn analyse.

Tot slot zal ik nog een aantal suggesties doen voor vervolgonderzoek. Ik denk dat het interessant kan zijn om bij meerdere afleveringen van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS een retorische analyse uit te voeren. Ik heb namelijk meerdere afleveringen van het programma bekeken en ik had het idee dat er bij al deze afleveringen een stereotyperend beeld werd gegeven van het land dat centraal stond in de aflevering. Daarnaast lijkt het mij interessant om te kijken naar de representatie van de Mexicaanse cultuur in andere reisprogramma’s en deze representaties met elkaar te vergelijken. Ook kan de representatie van de Mexicaanse cultuur in non-fictie programma’s vergeleken worden met de representatie in fictie programma’s of films. Er zou op deze manier een groter onderzoek kunnen worden uitgevoerd waardoor er misschien conclusies kunnen worden getrokken over televisie of film en de representatie van Mexico.

Literatuurlijst

- Allatson, Paul. "Mexican American Stereotypes." In *Ethnic American Literature: An Encyclopedia for Students*, ed. Emmanuel S. Nelson, 339-341. Westport: Greenwood, 2015.
- Aparicio, Frances R., & Chávez-Silverman, Susana. *Tropicalizations: Transcultural Representations of Latinidad*. Hanover: University Press of New England, 1997.
- Berg, C., R. *Latino Images in Film: Stereotypes, Subversion, and Resistance*. Austin: University of Texas Press: 2009.
- Boyd, S. "Media constructions of illegal drugs, users, and sellers: a closer look at *Traffic*." *International Journal of Drug Policy* 13 (2002): 397-407.
- Brewer, Paul, R., Graf, Joseph, & Willnat, Lars. "Priming or Framing: Media Influence on Attitudes toward Foreign Countries." *Gazette: The International Journal for Communication Studies* 65(6) (2003): 493-508.
- Brigard, E., de. "The History of Ethnographic Film." In *Principles of Visual Anthropology (2^e editie)*, ed. Paul Hockings, 13-43. Berlijn: Mouton de Gruyter, 1995.
- Hall, S., Evans, J., & Nixon, S. *Representation (2^e editie)*. Londen: SAGE, 2013.
- Healy, Chris. "'A dog, if you point at something, will only look at your finger': travelling television." *Continuum: Journal of Media & Cultural Studies* 28(5) (2014): 583-593.
- Hesling, Willem. *Retorica en Film: Een onderzoek naar de structuur en functie van klassieke overtuigingsstrategieën in fictionele, audiovisuele teksten*. Leuven: Katholieke Universiteit Leuven, 1985.
- Nichols, B. *Introduction to Documentary (2^e editie)*. Bloomington: Indiana University Press, 2010.
- Wood, Andrew G. "How Would You like an El Camino? U.S. Perceptions of Mexico in Two Recent Hollywood Films." *Journal of the Southwest* 43(4) (2001): 755-764.

Filmografie

SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS. Mexico. 4 april 2016, NPO 3. Link: http://www.npo.nl/spuiten-en-slikken-op-reis/04-04-2016/BNN_101378047

Afbeeldingen (afkomstig uit bovenstaande aflevering)

Afbeelding 1:	sequentie 14	(30:20)
Afbeelding 2:	sequentie 11	(19:11)
Afbeelding 3:	sequentie 6	(10:17)
Afbeelding 4:	sequentie 14	(27:36)
Afbeelding 5:	sequentie 6	(09:28)
Afbeelding 6:	sequentie 14	(27:04)
Afbeelding 7:	sequentie 18	(42:17)
Afbeelding 8:	sequentie 18	(44:05)
Afbeelding 9:	sequentie 14	(28:44)
Afbeelding 10:	sequentie 14	(28:46)
Afbeelding 11:	sequentie 4	(05:11)
Afbeelding 12:	sequentie 5	(05:56)
Afbeelding 13:	sequentie 15	(34:10)

Bijlage 1: Sequentieanalyse

Nr. & Tijds code:	Wat:	Wie:	Welke beelden:	Cameravoering en montage:	Muziek:	Commentaar:
1 00:00-00:41	Leader van het programma (compilatie).	De presentatoren en een aantal mensen uit de afleveringen.	Beelden van allerlei plekken en mensen over de wereld waar het programma is opgenomen. Wereldkaart.	Snelle en korte shots. Erg afwisselend. Wereldkaart: vanuit Nederland uitzoomen en dan inzoomen op Mexico.	Titelsong van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS.	Voice-over: "...laten BNN-presentatoren zien hoe het leven van jonge mensen er in de rest van de wereld uitziet" "...Mexico, waar een verwoestende drugsoorlog woedt"
2 00:42-01:56	Introductie van de aflevering. Samenvatting van alles wat gaat komen.	Vooruitblik van de mensen die later geïnterviewd worden. Tim opent de aflevering.	Compilatie van allerlei beelden die later terug te zien zijn. Politie, plantages, dealers, geweren, omgevingsbeelden.	Afwisselend tijdens compilatie. Ritmisch gemonteerd. Mcu: Tim introduceert Mexicaanse drugsoorlog/onderwerp. Zoom-out met drone vanaf Tim.	Dreigend, hard, ritmisch. Stem die herhaaldelijk kort schreeuwt. Getokkel op gitaar, fluit, Mexicaans.	Mensen uit aflevering: "moorden zijn hier aan de orde van de dag" "het was wij of zij". Direct address Tim: "...bestaat vooral uit kartels, corruptie, drugs en moord"
3 01:57-03:07	Uitleg/achtergrond informatie over de Mexicaanse drugswereld/oorlog.	Tim. Burgemeester Bewoners van het de stad. (El Chapo archief-beelden)	Sfeerbeelden/omgeving. Kantoor van burgemeester. Archiefbeelden El Chapo.	Bird-view van de stad. Mcu burgemeester. Tracking-shots vanuit auto. Xls omgeving.	Onregelmatig/ Onheilspellend. Mexicaans: gitaar.	Voice-over van Tim.
4 03:08-05:36	Tim gaat naar een politiebureau om daar te achterhalen waar	Tim en een politieman/ drugsteler.	Omgevingsbeelden/ bewoners. Pick-up truck waar Tim in zit. Politiebureau, huizen in het dorp.	Op het politiebureau de vallen hoofden buiten het frame. Handheld en dynamisch.	Spannende muziek als een tikkende klok (trommel).	Direct-address Tim: "laat even op je inzinken" "vreemde situatie...stiekem filmen"

	de opiumplantage is.		Gecensureerde gezichten.	Dissolves, soort time-lapse. Korte shots achter elkaar.		
5 05:37- 07:57	Tim wordt door de politie geëscorteerd naar het opiumveld.	Tim en de drugsteler/politie.	Omgevingsbeelden. Pick-up truck en politiewagens. Gecensureerd gezicht. Cameraploeg in beeld.	Weer scherp, statisch. Tracking vanuit de auto. Camera volgt Tim. Omgevingsbeelden ls, auto's worden gevolgd. Handheld wanneer de politieman zich om wil kleden.	Onregelmatig, onheilspellend hoge tonen, langzaam	Tim: "Dit was natuurlijk een totaal idioot gesprek. Met een agent die vertelt dat hij in zijn vrije tijd ook gewoon op de plantages werkt. Waarmee hij precies aangaf hoe bizar die realiteit hier is en dat er eigenlijk geen grenzen zijn tussen kartel, overheidsinstanties en de bevolking. Dat is gewoon één grote brei" "het idee dat ik wel al in een film zit" "het is absurd dit"
6 07:58- 11:23	Tim is op de opiumplantage en interviewt de politieman/drugsteler.	Tim en de politieman/drugsteler	Plantage, opiumplanten, vermomming. Politie/geweren. Omgeving/bergen.	Cu van plantage/planten (cut-outs) Camera volgt Tim, zijn perspectief. Handheld (M)cu tijdens interview op plantage. Einde zoom-out over de bergen. Focuswisseling	Mexicaans: gitaar/maracas. Langzaam, hoog op eind bij omgevingsbeeld.	Tim: "what the fuck gebeurt hier" "iemand die zowel dit verbouwt als een politieagent is, het is best wel uh zwart"
7 11:24- 13:13	Tim interviewt een journalist over een kapel van heilige Jesus Malverde.	Burgemeester Tim. Journalist (naam/functie in beeld)	Sfeerbeelden van de stad, mensen op straat. Beelden vanuit de kapel, Jezusbeelden, beelden van de heilige dief.	Mcu tijdens interview. Cu van elementen uit kapel (beelden, kaarsjes) tijdens het interview te zien. Interview dus soms als 'voice-over'.	Zachte, rustige, hoge muziek, lange tonen.	Voice-over van uitspraken verschillende mensen uit de aflevering. Interview Tim en journalist. Tim: "...geweld en criminaliteit, doordrenkt in de samenleving"

8 13:14- 14:04	Tim interviewt de journalist over zijn werk	Tim en journalist	Straat, auto's, journalist, souvenirs/winkels	Cu van journalist/Tim.	Mexicaans/gitaar, langzaam, laag.	
9 14:05- 15:23	Tim praat met een verkoopster en een koper van merchandise van de drugsbazen.	Tim Verkoopster Koper Burgemeester	Merchandise: petten, kettingen Omgevingsshots Ongeloof van Tim door cu duidelijk in beeld.	(M)cu: petten, verkoopster, koper, Tim. Wisseling tussen Tim en koper, cu. Ongeloof Tim cu.	Mexicaanse gitaar. Langzaam, tragisch, zang/ lange tonen. Onheilspellend/ tikkende klok wanneer er weer omgevingsshots zijn	Tim direct address (vergelijking NL): "...die ook 50.000 doden op zijn geweten heeft. Dat is veel jongen. Moet je voorstellen dat er een heel Ajax-stadion vol zit en je gooit daar een bom op en die man heet Jan en dat zet je dan op je pet"
10 15:24- 17:46	Tim interviewt de burgemeester over zijn werk en de invloed van drugskartels	Tim Burgemeester (naam/functie in beeld)	Buitenkant van gemeentehuis. Kantoor van burgemeester, Mexicaanse vlag. Sfeerbeelden	Wisseling mcu Tim en Burgemeester Cu op burgemeester die met pen speelt.	Onheilspellend, tikkende klok/hoog, maracas	Burgemeester: "ze hakken hoofden af, vermoorden politici, ontvoeren, mensen" Tim/vergelijking NL: "stel dat onze politieagenten...dan zou onze wereld echt te klein zijn"
11 17:47- 22:52	Tim gaat mee met burgermilitie	Tim Aantal mannen van de burgermilitie waarvan één het woord doet: Jose. Groep jongens die gecontroleerd wordt.	Omgevingsbeelden, straatbeeld/kinderen. Geweren, pick-ups. Het wordt nacht/donker. Gevangenis van de burgermilitie/gevangen. Drugs.	Cu Jose Cu geweren Ls burgermilitie mannen op een rijtje. Tilt van voeten naar hoofd. Mcu Tim wanneer hij laat zien hoe heftig hij het vindt. Cu op de drugs. Vanachter tralies gefilmd.	Spannende muziek, trommels (geroffel), constant. Getokkel op gitaar.	Tim: "Tering, dit is zo heftig joh" "dit dorpje, zo vredelievend ziet het eruit ook, lopen wat kippen, kalkoenen, kinderen en vrolijke mensen met snorren" "nou ik vind het een bijzonder verhaal allemaal hoor"
12 22:53- 24:29	Tim wordt opgehaald door iemand van het Sinaloakartel om mee te gaan naar	Tim en bestuurder van de auto.	In het hotel, Tim zit op bed. In een auto, bestuurder wordt niet duidelijk in beeld	Grond wordt gefilmd het hotel en bij tankstation (undercover/stiekem).	Hoge toon die de hele tijd doorklinkt, spanning/	Tim: "ik wil heel graag jullie laten zien, wie zijn deze mensen nou"

	een plantage en wordt afgezet op een tankstation om door iemand anders opgehaald te worden.		gebracht. Shots vanuit de auto, omgeving.	Bestuurder niet duidelijk in beeld gebracht.	Onheilspellend. Soort western geluid bij het tankstation.	
13 24:30- 26:54	Tim wordt opgehaald door iemand anders die hem meeneemt naar de plantage.	Tim en de (vermomde) drugsteler. Ook de filmploeg is soms in beeld.	Afgelaten gebied, in de auto. Veel shots van de omgeving. Vermomming van de drugsteler. Prikkeldraad. Camera's.	Ls auto, trackingshots vanuit auto's. Tim filmt zichzelf in de auto. Meerdere camera's, filmploeg ook gefilmd. Tim wordt gevolgd, zijn perspectief/over-shoulder. Onderweg naar plantage veelal mls.	Langzame muziek Mexicaans. Getokkel op gitaar. Onregelmatige klanken, trommels (crescendo trommelgeluid)	Tim: "oh, wat sick...net als in films, dus ik zit in een fucking film" "in the middle of fucking nowhere" "als er iets gebeurt, komt nooit iemand dat te weten" Fluisterend: "die werkt officieel echt voor El Chapo"
14 26:55- 30:58	Tim is aangekomen op de marihuana-plantage en interviewt de drugsteler. Drugsteler krijgt smsjes met de vraag wat hij daar doet en op het eind komt er iemand met een pistool aanlopen.	Tim, de (vermomde) drugsteler en de cameraploeg is in beeld. Man die aan komt lopen.	Omgeving, marihuana, vermomde teler, zijn telefoon (hij wordt gebeld), camera's. Pistool. Auto.	Cu marihuana (cut-outs) (X)cu drugsteler. Wisselend cu Tim en drugsteler (contrast). Ls van interview (plantage als omgeving/achtergrond). Cu marihuana en de teler die het plukt. Op voorgrond teler, achtergrond komt iemand aanlopen (wisseling van focus). Cu pistool. Dan camera 'stiekem'/handheld. Cu Tim. Tracking-shot vanuit auto als ze weer weggaan/verlaten gebied.	Onheilspellend: langzaam, niet constant. Geen muziek tijdens interview. Als het gaat over de man die de hele tijd belt: constant hoog zoem geluid. Als man aan komt lopen: spannend, als tikkende klok, trommels	Tim: "Wat gebeurt er als je niet levert?" Drugsteler: "Dat doe je maar één keer. Want daarna wordt je uit de weg geruimd." "...die kunnen het niet na vertellen"? – lacht. Verder: politie geld bieden om weg te gaan, als ze het niet aannemen, worden ze vermoord). Teler: "ze kunnen je mishandelen" Tim: "Oké dit is wel serious business, een man met een pistool"

15 30:59- 34:51	Tim is op een begraafplaats en interviewt daar iemand over deze begraafplaats en zijn werk als zanger. Ook laat de zanger een liedje horen met zijn band.	Tim en de zanger. De zanger en zijn band.	Begraafplaats, tombes, de band en muziekinstrumenten, petjes (merchandise), Tims ongeloof. Het wordt avond, ondergaande zon.	Bird-view van begraafplaats. Tim wordt gevuld mcu door de begraafplaats. Tracking-shots. Perspectief vanaf grond (grote gebouwen). Cu zanger. Tijdens het liedje: Tim staat ver voor de groep en geeft commentaar. Drone: over de begraafplaats heen, terwijl muziek langzaam afloopt.	Heilig, hoge toon, langzaam. Getokkel hoge toon/langzaam. Liedje van de zanger/band (diëgetisch): tekst wordt ondertiteld, blaasinstrumenten , harmonica.	Voice-over fragmenten van interview. Tim direct address: "...dat zegt wel wat hè over de plaats van die gasten in de maatschappij" "het is toch eigenlijk ongelofelijk jongens. Ik sta hier op een begraafplaats met de allure van een grote woonwijk in Almere" – vergelijking NL.
16 34:52- 38:22	Tim gaat mee met een misdaadjournalist en ze rijden door de stad.	Tim en de misdaadjournalist	Sfeerbeelden: strand, straatbeeld, huizen, bewoners, militairen	Vanuit auto. Cu misdaadjournalist.	Mexicaans: trommels, hoog, ritmisch. Langzaam/gitaar. Spannend: trommel constant, politiesirene tussendoor.	Tim: "moeilijk voor te stellen als je die mensen zo vrolijk in hun zwembroekje ziet lopen hier...per dag worden hier drie a vier mensen vermoord" Voice-over fragmenten van interview. Misdaadjournalist beschrijft verschillende moordgevallen. Tim: "dit is gewoon de norm hier, voor hem is het dagelijks kost, maar voor mij absoluut niet"
17 38:23- 40:00	Tim is mee met de misdaadjournalist en ze zijn onderweg naar een slachtoffer	Tim en de misdaadjournalist	Mobieltje. Straatbeeld. Auto. Beelden vanuit auto en van de auto zelf (achtervolgd).	Bij sfeerbeelden bewegelijke camera, focus wisselingen. Cu misdaadjournalist. Slow-motion als ze de auto instappen.	Spannende opbouwende muziek, ritmisch, trommels, hartslag. Schrijnend, af en	Tim: 'Holy shit, oké' "het voelt ook een beetje tegennatuurlijk"

					toe gong er tussendoor.	
18 40:01- 45:15	Tim is aangekomen op de plaats van de moord. Ze wachten tot het lijk wordt weggehaald.	Tim, misdaadjournalist, politie, jong meisje.	Plaats van moord is afgezet. Lijk in beeld (zoom). Veel politie, omstanders. Het wordt donker. Zwaailichten. Bloed/wond van slachtoffer. Omdat het donker is, veel kunstmatige belichting.	Camera volgt Tim. Zoom en cu's van lijk. Cu jong meisje. Mls Tim bij het lijk. Cu Tim, wanneer hij beetje emotioneel raakt. Mcu Tim en op achtergrond politie. Zoom op Tims gezicht, ongeloof/shock. Eerst mls van hele situatie, daarna cu van specifieke dingen zoals handschoenen, koffertje etc.	Hoge eentonige muziek. Hoge tonen.	Tim: "oh shit, oh shit" "dit is fucked up" "maar hij zit ook op z'n dooie gemakje foto's te maken" Misdadjournalist: "ik ben er zelfs al aan gewend" Tim direct address: "Ik heb dat nog niet" (beetje boos). "Die drugsoorlog, die begint op zo'n papaverveld waar we eerder waren en die eindigt hier. Dit is een eindpunt, een lijk." "...moet je voorstellen" "shit zeg, oh fuck, oh echt z'n kop is eraf geknald aan één kant" "Iedere dag hier jongens, minsten vier" "...dat is toch naar, dat is toch lelijk" "deze mensen in die uniformpjes hier"
19 45:16- 45:51	Vooruitblik op de volgende aflevering.	Presentator Linda en een politieman	Linda loopt op een verlaten vlakte achter een politieman aan. Bomen, zand, geweer, legerkleding.	Camera volgt Linda. Soort van perspectief shot van Lina (M)cu.	Titelsong van SPUITEN EN SLIKKEN OP REIS.	Voice-over Tim afsluiting programma.